

[Poul Dam.]

Og så var der altså tale om, at vi skulle have en mere varig løsning, og nu får vi en løsning, som gælder for 1966-67. Vi skal begynde forfra om kort tid, og så vidt jeg forstod hr. Skytte, var han allerede nu i færd med at oplægge argumenterne for, hvordan ordningen skal være i tiden efter udløbet af den ordning, han ville stemme for nu om lidt. Det er måske også på tide. Med hensyn til denne varige ordning vil jeg håbe, at eksperterne; som man sætter til at lave betænkninger, og folketingsudvalget, som man nedsætter så højtideligt her, næste gang vil få en vis medindflydelse — bare en beskeden medindflydelse. Disse mennesker kan måske synes, at deres tid er en lille smule spildt, hvis man ikke tager lidt hensyn til dem.

Jeg må sige, at efter at udvalgets betænkning var blevet afgivet, er jeg kommet på den tanke, at udvalget nok i virkeligheden burde have nægtet at afgive en betænkning med disse ændringsforslag. Deres tilblivelse skyldes jo topforhandlinger, og man kan for resten godt komme til at tænke på den fornøjelige selskabsleg, der går ud på med lukkede øjne at tegne en gris, derpå hæver man blyanten, og stadig med lukkede øjne skal man så tegne en lille halekrølle på. Dette forlig her om ejendomsskatterne, det er sådan en halekrølle, tegnet på fri hånd og med lukkede øjne.

Den rigtige fremgangsmåde ville have været, at disse ændringsforslag var blevet stillet uden for betænkningen. Nogle folketingsmedlemmer må der jo have været, som ville have stået som forslagsstillere, og som også har arbejdet med dem, i hvert fald i nogle dage. I virkeligheden har udvalget ikke haft nogen som helst lejlighed til at drøfte ændringsforslagene eller til at få materiale frem, der kunne belyse deres virkning. Det var som bekendt med nød og næppe, det lykkedes at få dem formuleret i tide, og en nogenlunde autoritativ fortolkning ankom ikke til udvalget, selv om vi glædede os over at have indenrigsministeren til samråd derom, og nu har hr. H. C. Toft altså måttet spørge om forskellige ting. Jeg tror, der vil vise sig at være flere spørgsmål længere henne.

Men som allerede sagt, det er jo slet ikke meningen, at dette skulle behandles sagligt.

Toppolitikerne havde talt sig til rette, så var resten formaliteter. De tre partiers medlemmer skal bare stemme for, og vi andre får venligst lov til at demonstrere ved at tale imod forliget og ved siden at stemme imod det. Så er det løb kørt. Det er den situation, man fra radikal side kalder det samarbejdende folkestyre, og som hr. Poul Hansen (Kalundborg) i Aktuelt i søndags betegnede som en stor uge på Christiansborg. Begge disse udtryk bør nok mortificeres.

Der foregik et samarbejde, og der var nogen, der havde en stor uge, men det skete sandelig hinsides hyttefadene ovre i hjælpens hus. Her i huset gik man rundt og ventede, ventede fra udvalgs møde til udvalgs møde blot for at få at vide, at mødet på ny var aflyst og udsat, uden nogen som helst motivering eller forklaring andet end den sædvanlige: man ventede på bud over vandet. Og man ventede på at komme til gruppemøde og få at vide, hvad der var aftalt over hovedet på én — eller for os andre i de øvrige partier, hvad de sidste rygter, man kunne opsnappe her i huset, gik ud på. Forligsdagene blev illustreret meget nydeligt i aviserne med nette billeder af forligets fædre, men for min erindring vil et andet billede stå skarpere: en stor gruppe menige medlemmer samlet omkring radioens udsendelse kl. 12³⁰ for at få at vide, hvad der nu var deres partis politik.

Der er for mig at se blevet trukket så store vekslers på partiloyalitet og partisamenhold i de sidste dage, at disse i sig selv værdifulde fænomener er blevet alvorligt kompromitteret, lige så kompromitteret som begrebet det samarbejdende folkestyre. De menige medlemmer af tinget har ikke haft andet at gøre end enten at sige ja og amen til forliget eller afvise det lige så absolut — hvad der ikke er spor bedre. En sådan fremgangsmåde indebærer et ikke ringe mål af foragt over for tingets menige medlemmer i alle partier.

Alt dette har for mig rejst et væsentligt moralsk problem: kan man under disse vilkår være bekendt at være medlem af folketinget? Bevares, man kan forklare sig selv og andre, at man jo ikke har medansvar for det, der foregår, eller måske endog, at man har dækket sig ind ved at protestere,